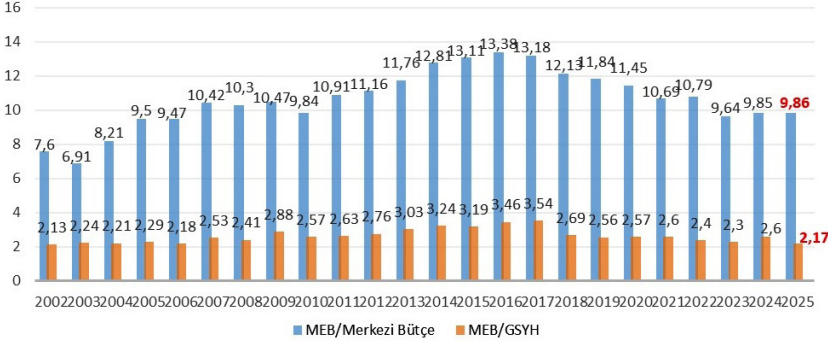

2025 YILI MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI BÜTÇESİ ZORUNLU İHTİYAÇLARI KARŞILAMAKTAN UZAKTIR!

2025 yılı MEB bütçesi, ülke ekonomisinde yaşanan ağır ekonomik kriz koşullarının da etkisiyle, 2025 yılı için 1 trilyon 452 milyar lira olarak belirlendi. MEB bütçesinde 2024 yılına göre yüzde 33'lük bir artış yapıldı.

2024 MEB bütçesi 2023'e göre iki kattan fazla artırılırken, 2025 yılında artış oranının üçte birde kalmış olması önümüzdeki yılda ekonomide ve eğitimde bizleri bugünlerden çok daha zor koşulların beklediğinin habercisi. Eğitimde en temel ve zorunlu ihtiyaçlar görmezden gelinerek hazırlanan 2025 MEB bütçesinin zorunlu eğitim harcamalarını karşılamaktan çok uzak olduğunu bugünden söylemek mümkün.

MEB Bütçe Payları ve Milli Gelire Oranı

Her bütçe döneminde bütçede “aslan payı”nı eğitime ayırdıklarını iddia eden AKP hükümetleri döneminde, eğitim bütçesinin milli gelire oranı OECD ortalaması olan yüzde 5'in yarısına bile ulaşmadı. Geçtiğimiz 22 yıl içinde MEB bütçesinin merkezi bütçeye ve milli gelire oranı çok değişmediğinden eğitim harcamalarının esas yükü, büyük ölçüde velilerin sırtına yıkıldı ve bu durum zaten geçim sıkıntısı yaşayan velileri daha fazla zorlamaya başladı.

Yıllardır eğitime ayrılan ödenekler yüksek enflasyon karşısında sadece rakamsal olarak artarken, doğrudan eğitim hizmetlerine yönelik yatırımlar açısından hazırlanan bütçelerde okulların temel ihtiyaçlarını karşılayacak

kadar artış yapılmıyor. Bu durumun kaçınılmaz sonucu olarak okullar en temel ihtiyaçlarını kayıt sırasında alınan bağışlar ve velilerden düzenli olarak toplanan aidat benzeri paralarla karşılıyorlar.

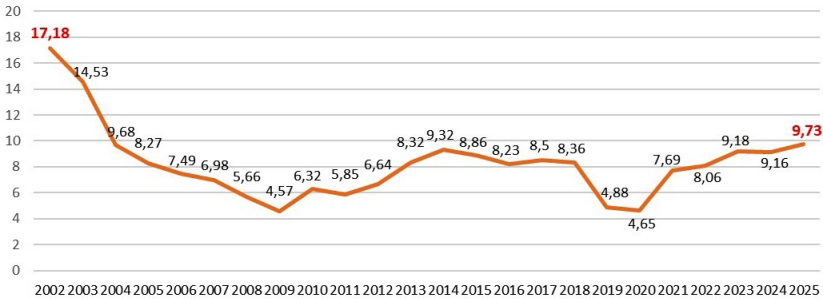
MEB BÜTÇESİNİN BÜYÜK BÖLÜMÜNÜ PERSONEL HARCAMALARI OLUŞTURUYOR

MEB bütçesinin Merkezi Yönetim Bütçesi içindeki büyüklüğünün temel nedeni, iktidarın eğitime verdiği önemden çok, büyük ölçüde personele yapılan zorunlu harcamalardan kaynaklanıyor. MEB bütçesi içinde personel giderleri (yüzde 71) ve sosyal güvenlik devlet primi giderleri (yüzde 9) toplam bütçenin yüzde 80'ini oluşturuyor. 2025 MEB bütçesi içinde mal ve hizmet alım giderlerinin payı yüzde 8; sermaye giderleri yüzde 9,73; cari transferler (aralarında dini vakıf ve derneklerin de olduğu kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler, hane halkına yapılan transferler vb.) yüzde 2,15 olarak belirlendi.

BÜTÇEDEN EĞİTİM YATIRIMLARINA AYRILAN PAY İHTİYAÇ ORANINDA ARTMIYOR

2002-2025 yılları itibarıyla MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan payın gelişim seyri, her fırsatta "Bütçeden en çok payı eğitime ayırdık" diyenlerin halkı nasıl yanılttıklarını, eğitime ayrılan bütçenin ne kadarının yatırıma ayrıldığını gizlemeye çalışarak gerçekleri nasıl çarpıttıklarını açıkça gösteriyor.

MEB Bütçesinden Eğitim Yatırımlarına Ayrılan Pay

ÖĞRENCİ BAŞINA EĞİTİM HARCAMALARI OECD ORTALAMASININ ÇOK ALTINDADIR

OECD'nin her yıl eylül ayı içinde yayınladığı Bir Bakışta Eğitim Raporu'na (Education at a Glance) göre, Türkiye'de eğitim kademelerine göre öğrenci başına yapılan harcamalar OECD ortalamasının hala çok altında seyretmektedir. Türkiye'de eğitim kademelerine göre öğrenci başına yapılan harcamaların OECD ortalaması ile karşılaştırmalı verileri şu şekilde:

İLKÖĞRETİM: Türkiye'de ilköğretim düzeyinde öğrenci başına yıllık yapılan harcama 4.036 ABD doları iken ilköğretimde OECD ortalaması yıllık 9.923 ABD doları. Türkiye'nin ilköğretimde öğrenci başına harcamasının OECD ortalamasının yaklaşık yüzde 40'ı düzeyinde olduğunu gösteriyor.

ORTAÖĞRETİM: Ortaöğretimde Türkiye'de öğrenci başına yıllık yapılan harcama 4.793 ABD doları. Ortaöğretimde OECD ortalaması yıllık 11.400 ABD doları. Ortaöğretim kademesinde Türkiye'nin eğitim harcaması, OECD ortalamasının yaklaşık yüzde 42'si kadar.

YÜKSEKÖĞRETİM: Yükseköğretimde öğrenci başına yıllık yapılan harcama 10.366 ABD doları.

Yükseköğretimde OECD ortalaması yıllık 17.559 ABD doları. Türkiye, yükseköğretimde OECD ortalamasının yaklaşık yüzde 60'ı kadar harcama yapıyor.

Türkiye'nin eğitim kademelerine göre öğrenci başına yaptığı harcama, OECD ortalamasının oldukça altındadır. Özellikle ilköğretim ve ortaöğretimde bu fark daha belirgindir. Bu rakamlar, Türkiye'nin eğitime daha fazla yatırım yapması gerektiğini ve harcamaların OECD ülkeleri seviyesine yükseltilmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

EĞİTİM BÜTÇESİ VE OKULLARA AYRILAN ÖDENEKLER YETERSİZ

Türkiye'de eğitim kurumlarının büyük bölümünün mülkiyeti hala devlete ait olmasına rağmen, bu kurumlarda verilen hizmetlerin önemli bir bölümü geçtiğimiz yıllar içinde ticarileştirildi. Eğitimde yaşanan ticarileştirme ve özelleştirme uygulamaları, kimi zaman açık, ama çoğunlukla gizli olarak yapıldı. Bir taraftan eğitimin büyük bir bölümü zamanla birer 'ticari işletme'

haline getirilen devlet okullarında sürdürülürken, diğer yandan eğitimin kamusal finansmanının tasfiye edilmesi yoluyla yoksul halkın eğitim finansmanı içindeki payı sürekli arttı.

Ülkemizde okulların önemli bir bölümü ciddi anlamda ödenek sıkıntısı çekerken, bakanlığın okullara ihtiyacı kadar ödenek ayırmaması nedeniyle, okulların pek çok ihtiyacı öğrencilerden düzenli olarak toplanan aidatlar, bağışlar ve okulların ticari faaliyetlerinden karşılanıyor. Eğitime bütçeden yeterli pay ayrılmaması ve okullara gönderilen ödeneklerin zorunlu harcamalara bile yetmemesi, okulların altyapı sorunları ve fiziki donanım eksikliklerinin sürekli artmasına neden oluyor. Devlet okulları yıllardır adeta kaynak yaratmaya zorlanarak, öğretmenler ise öğrenci ve velileri ile 'satıcı-müşteri' ilişkisi gibi para ilişkisine girmek zorunda bırakılıyorlar.

MEB verilerine göre derslik başına düşen öğrenci sayısı gerçekte olduğundan düşük gösterilmesine rağmen, özellikle yoksul emekçi mahallelerinde Türkiye ortalamasının çok üzerinde kalabalık sınıf sorunu yaşanıyor. Okulların fiziki donanımı, en temel eğitim araç gereçlerinin olup olmaması, okulda öğrencilerden para toplanıp toplanmamasına göre değişiklik gösteriyor.

Eğitim bütçesinin dışında oluşturulan fiili okul bütçelerinin tamamına yakını öğrencilerden çeşitli adlar altında toplanan aidatlar, okullarda yapılan kermesler, okul salonlarının şirketlere kiraya verilmesi, bazı okul salonlarının düğün, nişan ve benzeri 'sosyal etkinlikler' için kiralanması, okul bahçelerinin otopark yapılması vb. gibi etkinliklerden karşılanıyor.

Eğitimde nitelikli bir hizmet sunabilmek için, okulların fiziksel altyapılarından öğretim materyallerine, teknolojik donanımdan öğretmenlerin gelişimine kadar pek çok alanda yeterli finansal desteğe ihtiyaç var. Bu desteğin sağlanmaması, eğitimin kamusal, bilimsel ve laik niteliğini zayıflatırken, eğitimde ticarileştirme uygulamalarının önünü açıyor.

Eğitimde yaşanan eşitsizliklerin önüne geçmek ve her öğrencinin nitelikli bir eğitim alabilmesini sağlamak için devletin eğitime ayırdığı bütçeyi artırması gerekiyor. Devletin, eğitimdeki eşitsizlikleri ortadan kaldırmak ve tüm öğrencilere eşit olanaklar sunmak için okullara yeterli ödenek ayırması gerekiyor.

ÇOCUK VE GENÇLERİN EĞİTİM HAKKINDAN EŞİT KOŞULLARDA YARARLANABİLMESİ İÇİN, KAMUSAL EĞİTİM POLİTİKALARI HAYATA GEÇİRİLMELİDİR!

EĞİTİME YETERLİ BÜTÇE, OKULLARA İHTİYACI KADAR ÖDENEK AYRILMALIDIR!